

POSTANOWIENIE

23 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

na posiedzeniu niejawnym 23 czerwca 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z wniosku H.B.
z udziałem W.B.
o podział majątku wspólnego,
na skutek skargi kasacyjnej W.B.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Gdańsku
z 22 kwietnia 2022 r., XVI Ca 632/21,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) ustala, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.**

(Ł.W.)

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 22 kwietnia 2022 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku, w sprawie z wniosku H.B. z udziałem W.B. o podział majątku wspólnego, na skutek apelacji uczestnika postępowania od postanowienia Sądu Rejonowego w Kartuzach z 22 grudnia 2020 r., zmienił zaskarżone postanowienie w punkcie III o tyle tylko, iż płatność zasądzonej kwoty 580 493 zł rozłożył na cztery raty po 145 123,25 zł płatne rocznie do dnia 1 października każdego roku, płatność pierwszej raty ustalił

na dzień 1 października 2022 r., natomiast ostatniej 1 października 2025 r., z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności (pkt II) oddalił apelację w pozostałym zakresie (pkt III) oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania (pkt IV).

Uczestnik wniósł skargę kasacyjną, w której żądał uchylenia orzeczenia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gdańsku, ewentualnie żądał uchylenia postanowienia w zaskarżonej części i rozstrzygnięcie co do istoty sprawy przez zmianę postanowienia w sposób wskazany w skardze. Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych tj. art. 46 k.r.o. w kontekście oceny czy dopłaty unijne do gruntów rolnych przyznanych w ramach płatności bezpośrednich pobrane przez jedno z małżonków lub byłych małżonków za okres po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej do chwili podziału majątku powinny być uwzględniane przy ustaleniu wysokości dochodów ze wspólnego gospodarstwa podlegającego podziałowi oraz czy dopłaty unijne pobrane po ustaniu wspólności ustawowej stanowią pożytek z rzeczy w rozumieniu art. 53 § 2 k.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną wnioskodawczyni wniosła o odmowę jej przyjęcia do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z treścią art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne; 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie.

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie obejmuje zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Powołanie się na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 28 marca 2007r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008r., I UK 283/07; z 8 lipca 2008r., I CSK 111/08).

Skarga kasacyjna nie spełnia powyższego kryterium. Kwestia wskazana w skardze nie budzi rozbieżności w aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego. Przyjmuje się tu m. in., że dopłaty unijne powinny być rozliczone przy podziale

majątku, bo są dochodem z gospodarstwa rolnego, czyli z reguły majątku dotychczas wspólnego. Niezależnie od, tego także jeżeli kwalifikować je jako dochód, czy to z majątku wspólnego czy też z majątku odrębnego to taki dochód niezależnie od źródła pochodzenia powiększa majątek wspólny. Tego rodzaju wierzytelności stanowią więc dochód, który podlega zaliczeniu do majątku dorobkowego stron i podlega podziałowi (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 lipca 2022 r., II CSKP 995/22; z 13 grudnia 2013r., III CZP 86/13). Nie przemawia za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania okoliczność, iż strona skarżąca wyraża polemiczne stanowisko z tym, zajmowanym w dotychczasowym orzecznictwie przez Sąd Najwyższy.

Wreszcie Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do uznania, iż w sprawie spełniona została według tez strony skarżącej przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy natomiast rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Strona skarżąca w szczególności zdaje się tracić z pola widzenia okoliczność, iż to sąd, a nie wnioskodawca, zobowiązany jest do ustalenia w toku postępowania o podział majątku wspólnego małżeńskiego składu i wartości tego majątku (art. 684 i 619 k.p.c. w związku z art. 567 § 3 k.p.c.). Od obowiązku tego nie zwalnia sądu obciążająca wnioskodawcę powinność wskazania we wniosku o podział majątku wspólnego tego majątku; ma ona bowiem jedynie ułatwić sądowi ustalenie składu i wartości majątku wspólnego ulegającego podziałowi (wyrok Sądu Najwyższego z 2 lipca 2015 r., V CSK 651/14). Uczestnik formułując zarzut naruszenia art. 46 k.r.o. w zw. z art. 6 k.c. w istocie zmierzał do zakwestionowania oceny zgromadzonego materiału dowodowego i poddania tej oceny niedopuszczalnej kontroli Sądu Najwyższego.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

(ŁW)

[as]